

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN İNGİLİZCE BAŞARILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMINING THE ENGLISH ACHIEVEMENT OF HIGH SCHOOL STUDENTS ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Damla ŞAHİN DEMİR

MEB, e-mail:damlashn57@hotmail.com; ORCID ID:0000-0001-7138-7132

Mustafa Serhat ŞAHİN

MEB, e-mail:mustafasahin2008@hotmail.com; ORCID ID:0009-0008-7930-4029

Serhat YILDIZ

MEB, e-mail:yusuf.mirza5621@gmail.com; ORCID ID: 0009-0005-8976-6575

Zeynep KAYA

MEB, e-mail:zeynepkaya5293@gmail.com; ORCID ID: 0009-0007-5295-9263

Hamdi NARICI

MEB, e-mail:hamdinarici02@gmail.com; ORCID ID: 0009-0000-3115-5601

Emrullah ÇAKIR

MEB, e-mail:emrllhckr@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-2033-4940

ÖZET

Bu araştırmada lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinin İngilizce ders başarısını cinsiyete, ebeveynlerinin eğitim durumuna, mesleklerine ve aylık gelirine, yerleşim yerlerine göre incelemektir. Nitel bir çalışma olan bu araştırmanın çalışma grubunu liselerde görev yapmakta olan 35 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Cinsiyete göre başarı incelendiğinde kızlar daha çok öne çıkmıştır. Kızların dile daha ilgili olması erkeklere göre başarılarını yükseltmektedir. Öğrencilerin yerleşim yerleri köy ve merkez şeklinde düşünüldüğünde merkezde bulunan öğrenciler imkânlar bakımından avantajlı olarak görülmüş ve İngilizce başarısı bakımından diğerlerine göre daha üst seviyede bulunmuştur. Ailelerin gelir düzeylerine göre incelendiğinde ise öğrenci başarılarında fark görülmüştür. Gelir durumu yükseldikçe başarının da arttığı araştırma sonuçlarında ortaya çıkmıştır. Maddi durum İngilizce kaynak alımı, kurs ve diğer etkinlikler açısından gerekli bulunmuştur. Ailenin eğitim durumu ve öğrencinin İngilizce ders başarısı birbirine paralel olarak artmaktadır. Eğitim seviyesi yükseldikçe çocukla olan ilgi, alaka ve yardım artmakta; özellikle İngilizce bilen veliler öğrenci başarısında artırıcı bir rol oynamaktadır. Ancak ebeveynin meslek grubunun İngilizce ders başarısına bir etkisi bulunmamıştır. Öğrencinin kendi yeteneği ve derse olan ilgisi burada daha belirleyici olmuştur.

Anahtar kelimeler: Eğitim, İngilizce, Başarı, Cinsiyet, Sosyo-Ekonomik Durum.

ABSTRACT

In this research, high school students' English course achievements were evaluated in line with teachers' opinions. The purpose of this research is to examine the English course success of high school students according to gender, parents' education level, profession and monthly income, and place of residence. The study group of this qualitative study consists of 35 English teachers working in high schools. When success was examined by gender, girls stood out more. If girls are more interested in the language, their success increases compared to boys. Considering the students' settlements as villages and centres, students living in the center were seen as advantageous in terms of opportunities and were at a higher level than others in terms of English language proficiency. When examined according to the income levels of families, a difference was seen in student achievements. Research results show that success increases as income increases. Financial situation was found necessary for purchasing English resources, courses and other activities. The educational status of the family and the student's success in English lessons increase in parallel. As the level of education increases,

interest, concern and assistance to the child increases; Especially parents who speak English play an increasing role in student success. However, the parents' occupational group did not have an effect on English course success. The student's own ability and interest in the course are more decisive here.

Keywords: Education, English, Achievement, Gender, Socio-Economic Status.

1.GİRİŞ

İlkokul ve ortaokuldan sonra yabancı dil olarak İngilizce öğretimine lisede de devam edilmektedir. Lisede bölüm seçimi de yapılması sebebiyle İngilizce daha da önemli hale gelmektedir. Ancak bakıldığında lisede İngilizce başarısının istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir ve bununla ilgili olarak araştırmalar yapılmaktadır. Bu başarısızlığı etkileyen bir sürü etmen vardır: Yaş, eğitim durumları, meslekler, yaşanan yerin sosyo ekonomik özellikleri vb. şu ana kadar yapılan araştırmalarda dil öğrenimini etkileyen faktörlerin neler olduğu araştırılmış ve öğrenciden ve yaşadığı yerden kaynaklı durumlar ön plana çıkmıştır. Bunlar öğrenci ilgi, istek, yetenekleri ve içinde bulunulan sosyo ekonomik durumdur. Ailenin gelir ve eğitim durumu, yaşanan çevrenin özellikleri öğrenci başarısını etkilemektedir. Bu araştırmanın problem durumu lisedeki İngilizce ders başarısının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Başarıyı etkileyen unsurlardan cinsiyet, ailenin gelir durumu, eğitim durumu ve mesleği ile yerleşim yeriyle ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Öğrencilerin başarısı geldikleri çevre ile ilişkilidir. Köy ve merkezde yaşayan öğrencilerin başarıları değişmektedir. Her öğrenci okula farklı sosyal çevrelerden gelir. Kimi merkezden kimi köyden taşınmalı olarak gelip aynı kurum altında aynı derslere ve okul kültürüne maruz kalır. Ancak köyden gelen öğrencilerin beraberinde getirdikleri arka planda kalan bilgileri merkezden gelenlere kıyasla oldukça farklıdır. Servisle gelmek, daha erken saatte uyanmak, daha önceki sınıflarında (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) elde ettikleri bilgiler ve birleştirilmiş sınıftan gelip gelmedikleri gibi bir sürü faktör geldikleri çevre ile alakalı değişkenlerdir. Tüm bu ve buna benzer değişkenler özellikle İngilizce gibi sonradan öğrenilen dil derslerinde başarıyı etkileyen etmenlerdir.

Öğrencilerin çevreleri dil öğrenimine yönelik olumlu bir yaşamla donatılabilirse bu öğrencilerin yabancı dili öğrenmelerine olumlu katkı sağlayacağı öğretmenler ve araştırmalar tarafından açıkça ortaya konmaktadır. Dil öğrenme sürecinde sosyo-kültürel ve ekonomik süreçler önemli bir yere sahiptir. Sosyo-kültürel özellikler deyince akla öğrencinin yaşadığı çevre ve ailesinin içinde bulunduğu meslek grubu, gelir durumu ve eğitim durumu gelmektedir. Ailelerin eğitim düzeyindeki artışın da etkisiyle (Chiu ve Xihua, 2008)- öğrencilerin okuldaki hayatına ilgi ve desteği artırarak, akademik başarıyı olumlu olarak etkilemektedir (Dustmann, Rajah ve Soest, 2003; Barnard, 2004; Akar, 2010; Engin-Demir, 2009; MEB, 2007). Bununla birlikte Engin Demir (2009) eğitim düzeyi düşük olan ailelerde çocukların eğitim süreçlerine yönelik ilginin az olduğunu ortaya koymuştur.

Artık çok önemli bir yere sahip olan yabancı dil ile ilgili çeşitli tanımlar vardır. Örneğin Başkan'a (2006) göre yabancı dil ülkede resmi olarak konuşulan dilin dışındaki tüm dillerdir. Oğuzkan (1993) ise yabancı dili, her türlü sosyal, eğitim ve iş alanında kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan ve insanı geliştiren, resmi dil dışındaki diğer tüm diller olarak belirtmiştir. Karapirinler'e (2006) göre yabancı dil; insanın içine doğduğu çevrede konuşulan

dilden kesinlikle farklı olan dildir. Çünkü bu dil yabancı dilin aksine bilinçsiz olarak öğrenilir. Yabancı dil, o dili konuşan başka insanlarla iletişime geçmek için ya da iş gereği kullanılmak üzere bilinçli ve plan program dâhilinde öğrenilen dildir.

İngilizce bugünün küresel dünyasında yabancı dil olarak en çok öğrenilen dildir. Neden bu kadar yaygın olduğu ile ilgili olarak dilin gelişim sürecinin analiz edilmesi lazımdır. Yabancı dil olarak İngilizce hem ülkemizde hem de tüm dünyada egemen dil haline gelmiştir. Bunda elbetteki globalleşen dünyanın ve birbiriyle sanal olarak bağlantılı olan milletlerin etkisi oldukça fazladır. Bununla ilgili olarak gerek yurt içi gerekse yurt dışında bir sürü araştırma yapılmıştır ve İngilizce *'küresel bir dil olarak'* görülmüştür (Nga, 2008; Kurnaz, 2006). İngilizcenin küresel dil olduğunu belirtirken, bu kavramın (küreselleşmenin) anlamını da söylemek gerekir. Küreselleşme kavramının anlamı, gelişen teknoloji ile tüm dünyanın birbiri ile her alanda bağlantı kurabilir hale gelmesi şeklinde açıklanabilir.

Yabancı dil öğretimindeki başarısızlık bizim eğitim camiamızdaki en temel problemlerden biridir. *'Türkiye'de geçmişten günümüze batılılaşma çalışmaları ile birlikte hem kamusal hem de bireysel boyutta ciddi zaman ve kaynak harcanarak büyük uğraş verilmiş; ancak genellikle yabancı dil öğretiminde istenen düzeyde başarı sağlanamamıştır'* (Demirel, 2004; Aydemir, 2007). Bunun sistemden kaynaklı bir sorun olarak görülmesi ya da doğru programların kullanılmaması gibi sebepler öne sürülse de bu konudaki başarısızlık Türkiye'nin yadsınamaz bir gerçeğidir (Bağçeci, 2004). Akpınar ve Aydın'a (2009) göre durum şöyledir: Okullardaki öğrencilerin hepsi bir dil öğrenme çabası içerisindedir. Ayrıca iş için, yurtdışı tecrübesi için ya da kendi kişisel gelişimi için dil öğrenmeye çaba harcayan başka bir kitle daha vardır. Bu da oldukça büyük bir sayıyı ifade eder. Ne yazık ki bu sayı ile verilen yabancı dil eğitim ve öğretim niteliği birbirine uyumlu değildir. Nitelik az nicelik fazladır. Evet, yabancı dil bilmek ve öğrenmek istemek önemlidir ancak öğretim aşamasında senelerdir başarısızlıklarla karşılaşıldığı aşikârdır. Bundan dolayı başarısız olma nedenleri muhakkak araştırılıp analiz edilmelidir. Başarı için pek çok etmenin bir arada olması gereklidir. Yabancı dil öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalarda hangi etmenin ne kadar önemli olduğunu bulmak, incelemek çok önemli ve gereklidir (Bağçeci ve Cinkara, 2009; Çakıcı, 2007; Gömleksiz, 2001). Ertan'a (2008) göre *'bahsedilen etmenler her bir öğrenci için farklı şekillerde bir araya geldikleri ve farklı etkileşimler gerçekleştirdiklerinden öğrencilerin yabancı dil öğrenmedeki başarı düzeyleri de farklılaşmaktadır.* Dil öğretiminde başarıyı etkileyen etmenlerle ilgili olarak değişik bakış açıları mevcuttur. Bazı araştırmacılar yabancı dildeki başarıyı etkileyen etmenleri *'içsel ve dışsal faktörler'* şeklinde iki grupta toplamıştır (Ellis, 1997; Gonzales, 2001; Zhang, 2006; Aküzel, 2006). Gonzales (2001)'e göre *'içsel faktörler öğrencilerin biyolojik, fiziksel, psikolojik, bilişsel ve sosyal özellikleri; dışsal faktörler ise okul ve ailenin, anne ve babanın eğitim düzeyi, mesleği, aile yapısı, evde kullanılan dil gibi sosyoekonomik ve sosyo-kültürel özellikleridir.'* Arend'a göre ise içsel etmenler tamamen kişiden kaynaklanan, hazırbulunuşluluğu, ilgileri, tutumları, inançları ve vücudunda herhangi bir özrün bulunmamasını (dil öğrenmeyi engelleyebilecek olan özürler) kapsar; dışsal etmenler de kişiyi dışardan etkileyen her türlü etmenlerdir. Bu içsel ve dışsal etmenler dil öğreniminde başarıya ulaşmak için altın anahtarlardır.

Sosyo-ekonomik düzey akademik başarıyı doğrudan etkileyen en önemli faktörlerden birisi olarak kabul edilmektedir (Catterall, Dumais ve Hampden-Thompson, 2012; Taylor,

2005). Sosyo-ekonomik düzey tanımını şöyle yapabiliriz: Genel olarak öğrencinin bulunduğu sosyal sınıf önemli olmakla birlikte; ailelerin sahip olduğu gelir, eğitim, meslek statüsü ve sahip olduğu kaynaklar sosyo-ekonomik belirleyici boyutları olarak değerlendirilmektedir (Bradley ve Corwyn, 2002; Şengönül, 2013; Sirin, 2005).

Ailenin gelir düzeyi çocukların duygusal hazırbulunuşluklarını da etkilemektedir ve dil öğreniminde hazırbulunuşluluk oldukça önemlidir. Ekonomik olarak iyi durumda olan aileler çocuklarına daha fazla yatırım yapabilmekte ve onların başarılı ve sağlıklı olma şanslarını artırabilmektedir (Conger ve Dogan, 2007). Ebeveynlerin eğitim düzeyleri ve meslekleri onların gelir düzeylerini ve içinde buldukları sosyal statülerini etkilemektedir. Bu durum çocuklarına yaptıkları yatırımın içeriğini, çocuk yetiştirme ve sosyalleştirme biçimlerini belirlediği için çocuklarının akademik başarılarını yükseltmektedir (Chevalier ve Lanot, 2002; Hanushek ve Luque, 2003; Şengönül, 2013).

Cinsiyetin başarıda bir faktör olup olmadığı konusunda ilgili farklı araştırmalar yapılmıştır. Bazı araştırmalarda etkisiz olduğu bulunmuşsa da çoğu araştırma kız öğrencilerin erkeklerden daha başarılı olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) (2015) bulgularına göre cinsiyete dayalı başarı farkı konusunda şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Kız öğrenciler okuduğunu anlamada erkeklerden daha iyidir. Bu da diğer derslerdeki başarı ile doğru orantılıdır. İngilizce öğrenimi konusunda da diğer derslerle bağlantı kurulduğunda okuduğunu anlama İngilizcede de önem arz eder. Dolayısıyla kızların başarı üstünlüğü dilde de kendini gösterir. Akın'ın (2016) araştırmasındaki Bosna Hersek örneğinde de yabancı dil öğreniminde cinsiyet faktörünün etkisi incelenmiş ve cinsiyetle başarı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre kız öğrencilerin dili kullanma ve öğrenme stratejileri erkeklerden fazla çıkmıştır. Öğrencilerin geldikleri çevre, yaşadıkları yer başarıda etkin bir faktör olarak belirlenmiştir. Yerleşim yeri köy olan okullar, şehir olan okullara göre başarı yönünden daha zayıftır. Okuldaki öğrenciler de bu yüzden avantajlı ve dezavantajlı konuma gelmektedirler. Çünkü şehir ve köy imkânları eşit değildir ve bu eşitsizlik de başarı anlamında öğrencilerde fark yaratır.

Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmada lise öğrencilerinin İngilizce ders başarılarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
2. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları yerleşim yerlerine göre değişmekte midir?
3. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ailelerinin aylık gelirine göre değişmekte midir?
4. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ebeveynlerinin eğitim durumlarına göre değişmekte midir?
5. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ebeveynlerinin mesleklerine göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın türü lise öğrencilerinin İngilizce ders başarısının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi için cinsiyet, ailenin gelir, meslek ve eğitim durumu, yerleşim yeri gibi etkilerini incelemek için veri toplamaya yönelik nitel araştırma türünden içerik analizidir.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu İngilizce öğretmenleri arasından seçkisiz olarak seçilen 35 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik özellikleri şöyledir: 27 kadın 8 erkekten oluşmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin meslekteki kıdemleri şöyledir: 1 kişi 1-5 yıllık, 16 kişi (%44) 6-10 yıllık, 4 kişi 16-20 yıllık ve yine 4 kişi de 21 yıl ve üzeridir. Katılımcı öğretmenlerin yaklaşık yarısı 6-10 yıl arası kıdemi olan öğretmenlerdir. Lise türlerine göre öğretmen dağılımı şu şekildedir: . Katılımcıların %47 si Anadolu Lisesinde çalışmaktadır. %14 ü Kız Anadolu Lisesinde, %11 i Fen lisesinde, %8 i Mesleki Teknik Anadolu Lisesinde (kız-erkek), % 2 si Kız İmam Hatip Lisesinde ve geri kalanlar da diğer okul türlerinde çalışmaktadırlar. Eğitim düzeyleri: 31 kişinin lisans, 4 kişinin ise yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmüştür.

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme, önceden hazırlanan beş sorunun katılımcılara sorulması ve katılımcıların bu sorulara verdikleri yanıtlardan oluşmaktadır. Katılımcılara sorulacak olan sorular hazırlanmış, uzman görüşüne başvurulmuş, uzman görüşü ile görüşme sorularının içeriği ve soru sayısı belirlenmiştir. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölüm kişisel bilgilerden, ikinci bölüm ise beş tane açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular aşağıdadır:

- Soru 1. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları cinsiyetlerine göre değişmekte midir? Bu konuda neler düşünüyorsunuz?
- Soru 2. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları yerleşim yerlerine göre değişmekte midir? (Merkez, köy) Ders notlarını baz alarak, merkezden ve köyden (taşınmalı) gelen öğrenciler arasında fark olup olmadığı konusunda neler düşünüyorsunuz?
- Soru 3. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ailelerinin aylık gelirine göre değişmekte midir? Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayınız?
- Soru 4. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ebeveynlerinin eğitim durumlarına göre değişmekte midir? Bu konuda ne düşünüyorsunuz?
- Soru 5. Lise öğrencilerinin İngilizce ders başarıları ebeveynlerinin mesleklerine göre değişmekte midir?(Çiftçi, memur, işçi) Bununla ilgili olarak fikirlerinizi paylaşınız?

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, nitel veri toplama tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Bu çalışmada lise öğretmenlerinin İngilizce ders başarısını etkileyen beş faktörle ilgili (cinsiyet, gelir ve eğitim durumu, meslek ve yerleşim yeri) olarak görüşlerini belirlemek amacıyla “yarı yapılandırılmış görüşme formu” uygulanmıştır. Veriler Google forms yoluyla toplanmıştır.

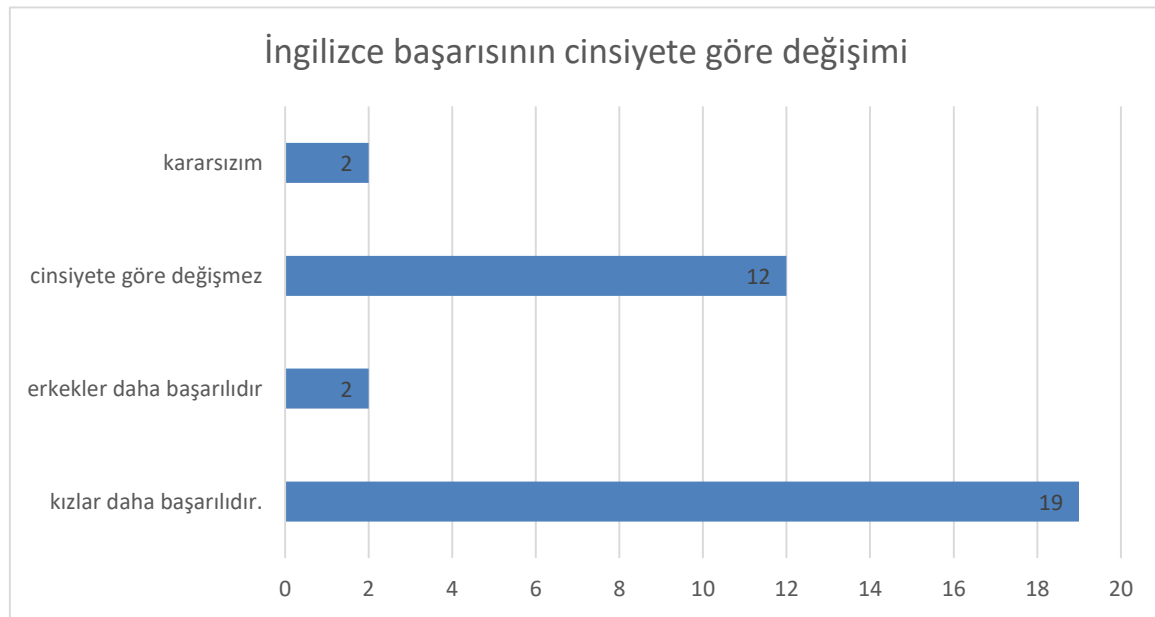
2.5. Verilerin Analizi

Toplanan veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç elde edilen verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi, sözel ve yazılı olarak elde edilen verilerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine imkân sağlayan (Tavşancıl ve Aslan, 2001) bir analiz tekniğidir. Katılımcıların verdiği cevaplar benzer ve farklı olarak gruplandırılmış, olumlu olumsuz cevaplar ayrılmıştır. Veriye ulaştıktan sonra analiz yapılmış ve gerekli görselleştirme ve raporlama yapılarak süreç tamamlanmıştır. Görüşme formu ile toplanan veriler betimlenmiş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

İngilizce ders başarısının cinsiyete bağlı olup olmaması ile ilgili olarak lise öğretmenlerinin görüşleri sorulduğunda kız öğrencilerin daha başarılı oldukları, bazı becerilerde ise erkeklerin başarılı oldukları, başarının cinsiyetle ilgili değil de derse ilgi ile alakalı olduğu cevapları alındığı gibi kararsız kalanların da olduğu görülmüştür. Aşağıdaki

gibi grafik oluşturulmuştur.

Şekil 1. İngilizce başarısının cinsiyete göre değişimi

Şekil 1’de görüldüğü üzere çoğunluğun yanıtı kızlar daha ilgili ve başarılıdır yönünde olmuştur. Bunu destekleyen katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

Ö14: Kız öğrenciler daha başarılı diye düşünüyorum.

Ö6: Genel gözlemim kız öğrencilerin daha gayretli ve sorumluluk sahibi oldukları yönünde, tabii erkeklerden de başarılı öğrenciler var ama kız öğrenciler biraz daha iyiler bu konuda.

Ö17: Değişmektedir. Kız öğrenciler daha azimli hevesli ve verileni almaya meğillidir. Ama erkek öğrenciler daha haylaz ama gerek oyunlar olsun gerekse filmler olsun yabancı dile daha aşinalar. Sınav odaklı kızlar daha iyi ama iletişim odaklı erkekler daha iyi.

Ö24: Evet değişmektedir. Gözlemlerime ve kendi lise geçmişime dayanarak kız öğrencilerin daha çok başarı gösterdiği sonucuna varabilirim.

Ö32: Evet. Kız öğrencilerin İngilizce dersinde yabancı dil konuşmaya daha ilgili olduklarını düşünüyorum.

Ö31: Evet kızlar daha ilgili ve başarılı.

Ö28: Evet değişiyor. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha başarılı.

Ö21: Kız öğrencilerin yabancı dile karşı daha fazla ilgisi var.

Erkeklerin daha başarılı olduğunu belirten diğer görüşler de şu şekilde ifade edilmiştir:

Ö19: Birçok araştırma sonucuna göre kız öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmüştür. Kendi okulum için erkek öğrencilerin de başarılı olduğunu söyleyebilirim. Genellemenin her zaman doğru olmayabilir.

Ö8: Erkekler daha başarılı.

Ö34: Kız öğrencilerin dil konusunda daha istekli, ilgi ve tutumlarının daha olumlu olduğunu düşünüyorum. Akademik başarı olarak kızlar daha hırslı ve başarılı ancak konuşma dilinde erkeklerin daha önde olduğunu görüyorum.

Ö17: Değişmektedir. Kız öğrenciler daha azimli hevesli ve verileni almaya meğillilerdir. Ama erkek öğrenciler daha haylaz ama gerek oyunlar olsun gerekse filmler olsun yabancı dile daha aşinalar. Sınav odaklı kızlar daha iyi ama iletişim odaklı erkekler daha iyi.

Başarının cinsiyete bağlı olmadığını düşünenlerden birkaç görüş de şu şekildedir:

Ö30: Cinsiyetin dil öğrenmekte etkin bir faktör olduğunu düşünmüyorum. Dil öğrenme isteğinin ilgi ve ihtiyaçtan kaynaklandığını düşünüyorum.

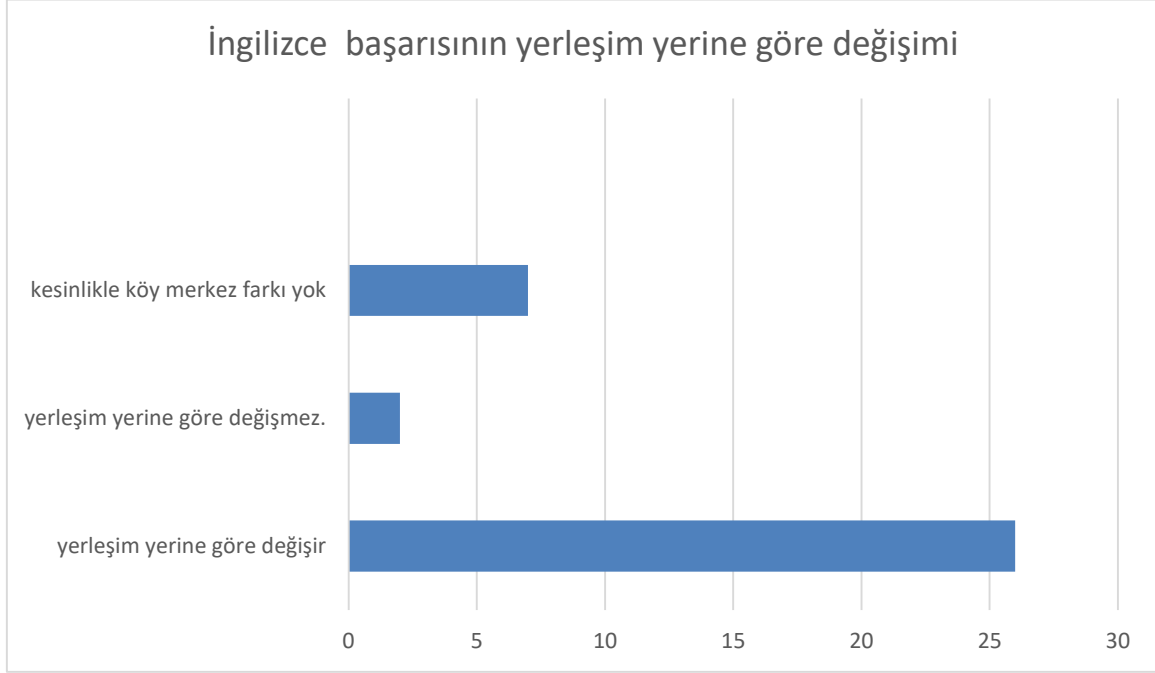
Ö27: Cinsiyet ile ilgili değil, öğrencinin ilgi alanlarına göre farklılık gösterdiğini düşünüyorum.

Ö10: Cinsiyet başarıda belirleyici bir rol oynamamaktadır.

Ö25: Cinsiyete bağlı değil.

3.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Başarının öğrencinin yerleşim yerine bağlı olup olmaması ile ilgili olarak şu sonuç çıkmıştır: 26 kişi yerleşim yerine göre başarı da değişebilir demiştir. Köyde ya da kırsalda oturan öğrencilerin imkân kısıtlılığı sebebiyle merkezde oturan öğrenci ile aynı başarıyı gösteremeyebileceği belirtilmiştir. Ancak fark olmadığını söyleyenler de vardır. İlgili ve yetenekli öğrenciler için bunun önemli bir fark yaratmadığını belirtmişlerdir.

Şekil 2. İngilizce başarısının yerleşim yerine göre değişimi

Şekil 2’de görüldüğü üzere yerleşim yerine göre başarı da değişebilir diyen katılımcıların sayısı daha fazladır. Bazılarının görüşleri şu şekildedir:

Ö14: Değiştiğini düşünüyorum. Merkezden gelen öğrenciler daha başarılı. Esasen, ilkokulda köy öğrencilerinin dersleri genelde boş geçtiği için de temel bilgileri eksik oluyor.

Ö18: Evet değişmektedir. Köyden (taşınmalı) olarak gelen öğrenci ile merkezde oturan öğrenci arasında derse katılım bakımından da not bakımından da biraz fark gözlemlemekteyim. Bu durumun nedeni köyden ulaşım (öğrenci sabah daha erken saatte kalkıp daha uzun yol alıp okula geliyor) ya da aile içinde öğrenciye daha fazla ev işi verilmesi de olabilir.

Ö20: Taşınmalı gelen öğrencilerin aile şartlarından dolayı ders çalışmaya vakti olmayabiliyor veya aile desteği maddi ve manevi bakımdan daha az oluyor.

Ö5: Kesinlikle değişmekte. Köyden gelen öğrenci daha zor şartlarda okula gelmekte aynı zor şartlar köydeki evde de geçerli. Kışın soba yakmak aynı evde oturup ödev yapmak

merkezdeki çoğu öğrencinin daha rahat ev ortamları var. Başarıları da tabiki farklı olmakta köyden gelen öğrenciye göre.

Ö10: Merkezde oturan öğrenciler fırsat yönünden daha avantajlılar fakat bu da not bazında başarıda tek belirleyici olmamakla başarıyı kolaylaştırıcı.

Ö29: Her derste olduğu gibi İngilizcede de taşra ve merkez öğrencisinden başarı olarak fark var. Merkez öğrencileri çoğunlukla daha başarılı.

Ö24: Daha kırsal ve uzaktan gelen öğrencilerin ders başarıları daha düşük olabilmektedir bazı konularda dezavantajlı oldukları için.

Ö6: Evet. Merkezden gelen öğrenciler daha başarılılar. Altyapıları daha iyi. Dolayısıyla ders başarısına da yansıyor bu durum.

Ö23: Evet. Merkezdekiler daha başarılı. Bunun en önemli nedeni ise öğretmen eksikliği olmadan eğitimlerini tamamlıyor olmaları.

Ö17: Kesinlikle fark vardır. Merkezdeki öğrenciler dile bir şekilde daha fazla maruz kalma şansı buluyorlar.

Ö3: Kesinlikle değişmektedir. İmkân eşitsizliğinin etkisi vardır.

Kesinlikle köy merkez farkı yok diyen katılımcılar da öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin daha önemli bir unsur olduğu kanaatindedir. Bazı görüşler şu şekildedir:

Ö12: İlgili öğrenci için taşınmalı ya da olmaması fark etmiyor.

Ö9: Uçurum bir fark olduğunu düşünmüyorum.

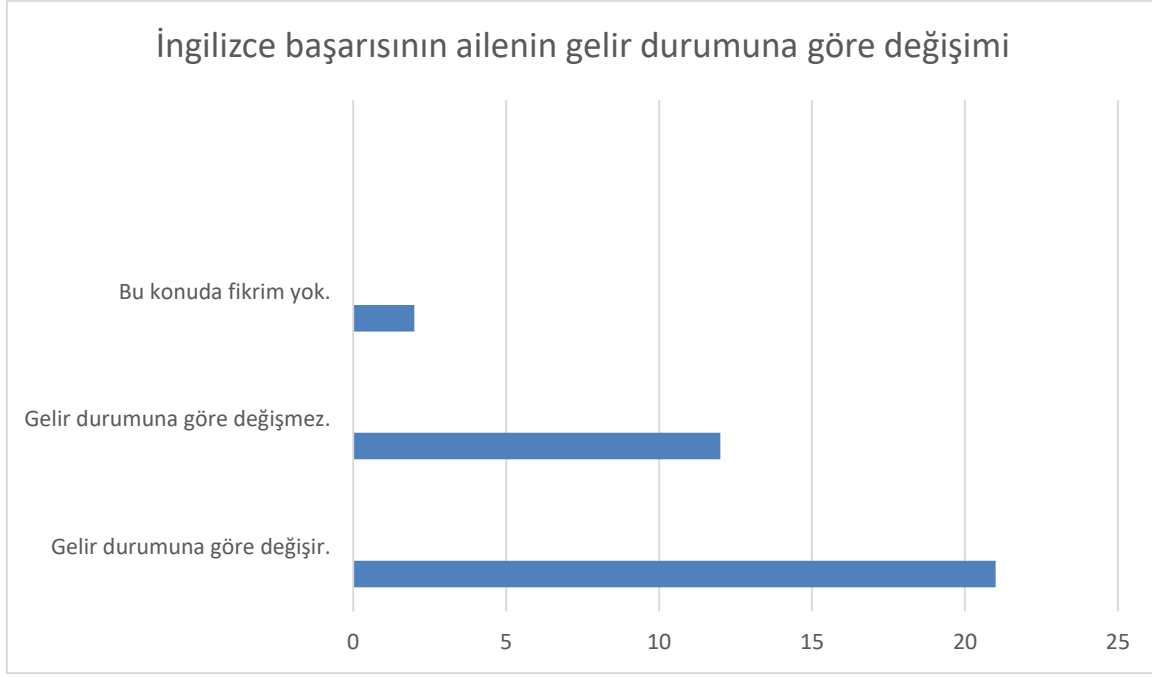
Ö11: Yerleşim yerlerine göre merkez ya da taşınmalı öğrenciler arasında fark olduğunu bu durumun İngilizce ders başarısında çok etki ettiğini düşünmüyorum. Öğrencinin ilgi ve yeteneği önemli ve öne çıkan unsur.

Ö34: Köy ve kasabalarda, bilgiye ulaşma kaynaklarının eksikliği ve internet erişiminde yaşanan problemler yüzünden ödev ve araştırmalarda eksik kalınmaktadır. Ancak sınav notlarında büyük bir ayırım bulunmamaktadır.

Ö31: Merkezden gelenler daha iyi imkânlara sahip oldukları, kurslara katılabildikleri için daha başarılı olabilmektedirler. Köydekiler bazı imkânlardan yoksundurlar. Ancak bazı istekli ve seven öğrenciler köyden de gelseler başarılı olabiliyorlar.

3.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

3. alt amaç anne babanın gelir durumunun başarıya bir etkisi olup olmaması ile ilgilidir. Ebeveynlerin gelir durumuna göre ders başarısının değiştiğini söyleyen kişi sayısı 21'dir. Ancak gelir durumu ile ilgili değil de öğrencinin ilgili olup olmaması ya da yetenek gibi unsurların daha baskın olması halinde başarının daha fazla olduğunu belirten katılımcılar da olmuştur ve sayısı 12'dir.

Şekil 3. İngilizce başarısının ailenin gelir durumuna göre değişimi

Şekil 3'te görüldüğü gibi gelir durumu ile başarının değiştiğini söyleyenlerin sayısı daha fazladır. Öğrencilerin katıldıkları kurs ve etkinlik gibi durumların gelir durumu ile ilişkili olduğunu düşünen, bunun da başarıyı etkilediğini belirten katılımcıların sayısı daha fazladır. Ayrıca kaynak kitap alım gücü de gelirle alakalı olduğu için, alamayan öğrenci bazen dezavantajlı duruma düşebiliyor. Ya da özel ders aldırma gibi ek öğrenme ortamı sağlandığı takdirde öğrenci daha başarılı bir konuma gelebiliyor. Dolayısıyla maddi anlamda da öğrenciye destek olmak başarı açısından önem arz ediyor. Bununla ilgili olarak bazı görüşler şunlardır:

Ö14: Değişmektedir. Çocuğun sosyo ekonomik durumu bilgi düzeyini olumlu yönde etkiliyor. Ailelerin çocuğa sunduğu kitap vb. kaynak imkânı başarısını artırıyor. Ancak istisnalar da var tabiki.

Ö34: Okullarda artık her imkân devlet tarafından sağlanmaktadır. Kitaplar verilmekte, araştırmalar için bilgisayar laboratuvarları ve z-kütüphaneler kullanılabilir. Buna rağmen aile ekonomik durumuna göre özel ders aldırabilmektedir. Bu da bir fark durumu yaratmaktadır.

Ö29: Maddiyat da aynı şekilde merkez köy öğrenci arasında fark bulunması gibi ailenin geliri kaynak vs. takviyesinde daha fazla imkân sunduğu için ekonomik olarak durumu iyi olan öğrenci başarılı çoğunlukla.

Ö8: Kursu giden, yurt dışında bulunmuş, evinde netflix gibi yayın imkân olanakları daha iyi olan çocukların İngilizcesi tabii ki daha iyi. Dolayısıyla yüksek gelirle doğru orantılıdır.

Ö10: İngilizce kaynaklar maddi olarak külfetli olduğundan ailelerin gelirinin yüksek olması öğrencilerin ilave kaynak kullanabilmesi için gerekli.

Ö31: Evet kursa gönderme imkânı ya da ek kaynak alma imkânı olan aileler genelde aylık geliri yüksek olan ailelerdir.

Ö12: Geliri yüksek aileler özel ders, kurs, materyal vs. takviyelerle dil eğitimlerini pekiştiriyorlar.

Ö7: Sosyoekonomik düzeyi yüksek olan öğrenci daha ilgili oluyor.

Ö4: Evet. Aylık gelir yükseldikçe bilgiye ulaşım kolaylaşıyor.

Ö13: Evet. Orta ve üst gelir grubu aile çocukları daha başarılı.

Başarının gelir durumuna göre değişmediğini söyleyen katılımcılar da olmuştur. Onlardan bazı cevaplar da şu şekildedir:

Ö19: Aylık gelir bir etken olabilir fakat kesinlikle ana faktör değildir. Maddi durumu kötü ailelerden en başarılı öğrenciler yetiştiğine defalarca şahit olduk.

Ö18: Hayır değiştiğini düşünmüyorum. Başarısını etkileyebilecek ölçüt özellikle uzaktan eğitim döneminde bilgisayar, tablet, telefon gibi elektronik cihazlara sahip olabilmesidir. Bu bakımdan düşünersek ailenin ekonomik geliri yükseldikçe öğrencinin derslere ulaşma imkânı artmaktadır. Uzaktan eğitimde başarı evet ailelerin aylık gelirinden etkilenebilir ancak normal şartlarda durumu olmasa da arkadaşlarından daha başarılı olan öğrenciler biliyorum.

Ö6: Bu durum değişkenlik gösterebiliyor. Ailenin maddi durumu iyiye takviye kurs, özel ders alan öğrenciler daha başarılı olabiliyor fakat yine gayret ve içten gelen istek önemli olduğu için maddi imkânları yüksek olmayıp başarılı olan öğrenci sayısı da fazla.

Ö22: Pek katılmıyorum. Zengin olup da İngilizceyi hiç yapamayan fakat maddi durumu çok iyi olmayıp İngilizcede çoğu çocuğa fark atan birçok öğrencim oldu.

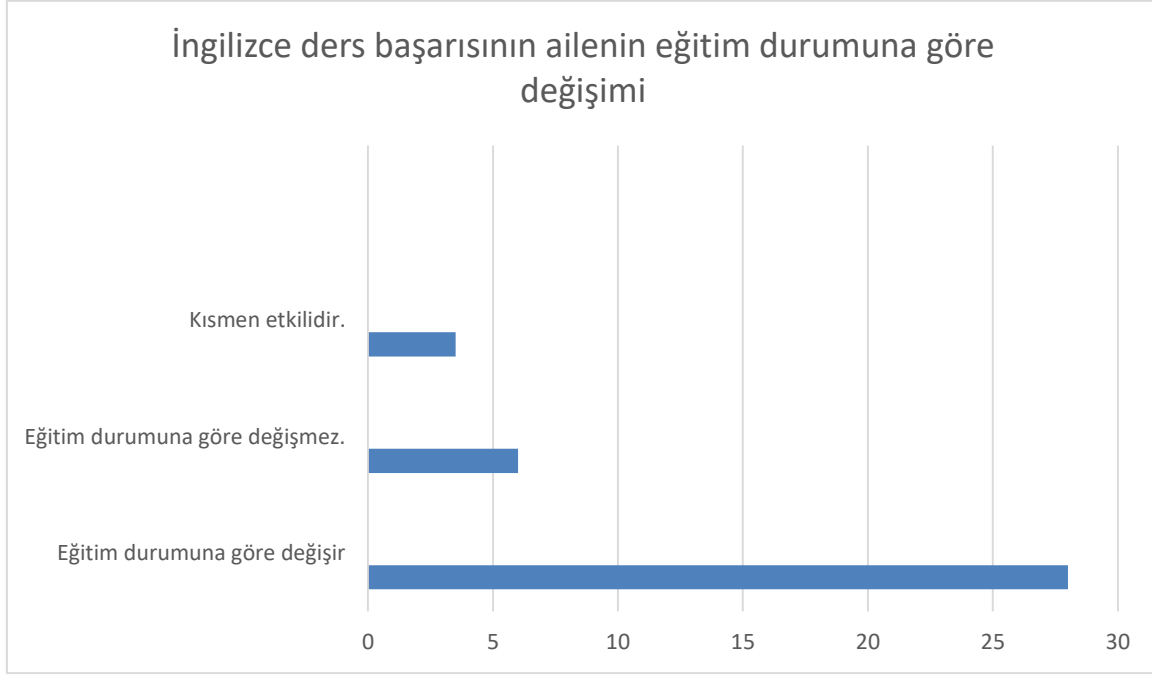
Ö9: Dile ilgisi olan öğrenci nasıl farklılıktan gelirse gelsin dilde kendini gösterir.

Ö30: Ailenin maddi gelirinin İngilizce öğrenme başarısında etkisiz olduğunu düşünüyorum.

Ö1: Aylık gelir başarıyı etkilemiyor.

3.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

İngilizce ders başarı durumunun ebeveynlerin eğitim durumlarına göre değişip değişmediği ile ilgili 4. alt amaçta katılımcılardan 28'i değiştiğini, 6'sı ise değişmediğini ve 1 kişi de kısmen etkili olduğu görüşündedir.

Şekil 4. İngilizce başarısının ailenin eğitim durumuna göre değişimi

Şekil 4'te görüldüğü üzere katılımcıların görüşlerine göre başarıyı ailenin eğitim durumu oldukça etkilemektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe öğrenciyle olan iletişim ve yardım etme oranı da artmaktadır ve bu da doğrudan başarıyı etkiler. Bu şekilde düşününlerden örnekler aşağıda verilmiştir:

Ö14: Eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklara sundukları imkânlar daha fazla oluyor. Yabancı dil eğitimini destekliyorlar. Eğitim düzeyi düşük olanlar, yabancı dil konusunda bilinçli olmadıkları için çocuklarını teşvik etmiyorlar. Haliyle başarıları da düşük oluyor.

Ö18: Evet bence değişmektedir. Ebeveynin eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencinin derslerini takip etme düzeyi de yükseliyor. Öğrenciyi takip ettiği için derslerinde bir düşüş yaşadığında ya da zorlanma yaşadığında bu durumun nasıl telafi edilebileceğine dair okula gelip bize danışıyor. Ama eğitim düzeyi biraz daha düşük konumda olan aileler öğrencileri takip etme gereği duymuyorlar. Veli toplantılarına bile katılım oranları düşük oluyor. Ve gerçekten İngilizceyi bu aileler gereksiz ders olarak görüyorlar. Bunu da öğrenciye yansıtıyorlar. İngilizce bilsen ya da İngilizce bölümü okusan ne olur ki şeklinde.

Ö28: Evet değişebilir. Özellikle İngilizce bilgisi olan ebeveynler çocuklarına yardım konusunda daha etkili. Eğitim durumu düştükçe çocuğunu bilgilendirme veya yönlendirmede aileler yetersiz kalabilmektedir bu durum da başarıyı etkiler.

Ö5: Eğitim ailede başlar bu kural değişmez aile ne kadar kültürlü eğitimli ise bu az-çok öğrencileri etkiler. Ebeveynler İngilizcenin önemi biliyorsa çocuğuna bunu aşilar çocukta ilgi duyar.

Ö31: Eğitim düzeyi arttıkça bilinç de artıyor ve İngilizcenin önemini kavlıyor aileler. Çiftçi ya da serbest meslek sahibi aileler dil eğitimini görmezden geliyorlar.

Ö27: Ailenin eğitim durumu arttıkça öğrencinin dil öğrenme sürecine destekleyici katkısının artacağını düşünüyorum.

Ö29: Ailenin eğitim durumu öğrencinin anlamadığı konuları takviye etmesi açısından başarıyı olumlu etkilemektedir.

Ö4: Evet. Lisans mezunu veliler daha bilinçli oluyorlar ve öğrencinin eğitimi ile yakinen ilgileniyorlar.

Ö8: Anne baba yabancı dil biliyorsa çocuğun yabancı dil öğrenmesi daha kolay oluyor.

Ö13: Evet. Yükseköğretim mezunu velilerin çocukları daha başarılı.

Tam tersini yani eğitim düzeyinin başarıya etki etmediğini belirten görüşler de şöyledir:

Ö19: Öğrencinin kendisi istekliyse, anne babanın da İngilizce bilmesi faydalı olabiliyor fakat öğrencinin motivasyonu düşükse anne baba öğretmen de olsa sonuç değişmiyor.

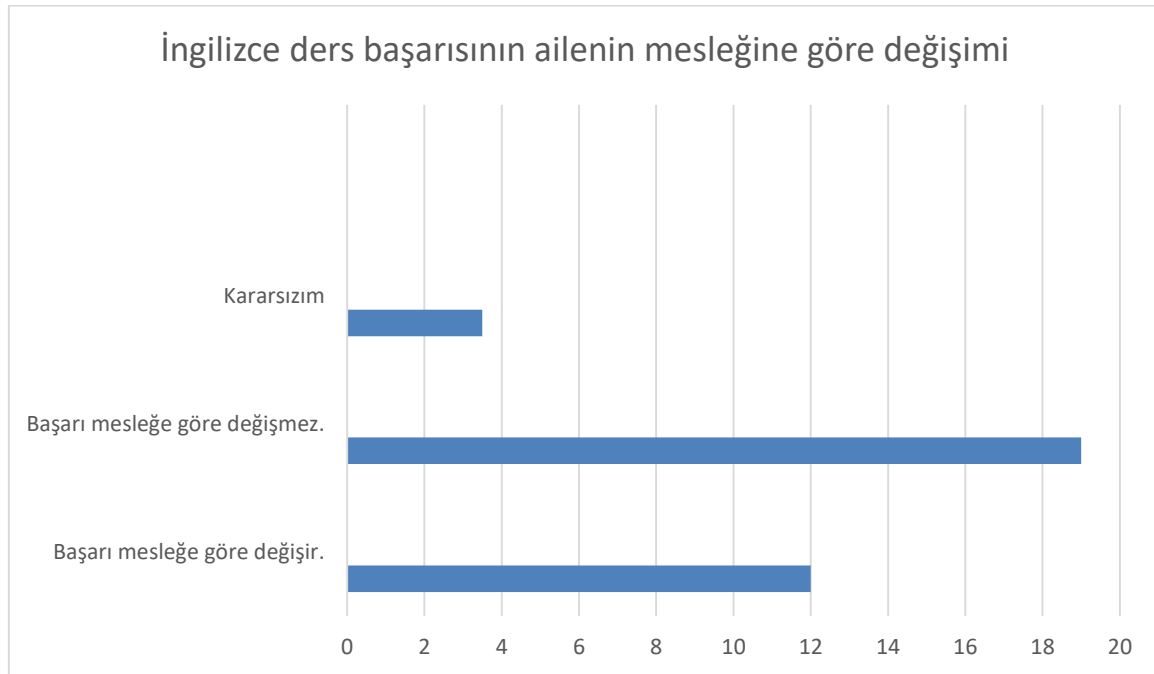
Ö24: Çok da değiştiğini düşünmüyorum. Söz konusu lise öğrencisi olduğu için işin büyük kısmı öğrencide ve akran çevresinde.

Ö1: Dil eğitimi almış ebeveynler daha ilgili lakin bu başarıyı etkilemiyor.

Ö21: Ebeveynlerin eğitim durumunun etki ettiğini düşünmüyorum.

3.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Anne babanın mesleğinin İngilizce ders başarısını etkileyip etkilemediğiyle ilişkin şunlar söylenebilir: 19 kişi meslek durumunun başarıyı etkilemediğini söylerken, 12 kişi de etkilediğini belirtmiştir.

Şekil 5. İngilizce başarısının ailenin mesleğine göre değişimi

Eğitim durumu ile mesleği ilişkilendiren bazı katılımcılara göre dil bilen bir öğretmenin çocuğu İngilizce dersinde diğer öğrencilerden daha başarılı olabiliyor. Genelde memur düzeyindeki anne babalar çocukları ile daha ilgili oldukları için derslerinde yardım ediyorlar ve bu da olumlu bir etki yaratıyor.

Öğretmen, memur gibi mesleğe sahip olanların çocukları daha başarılıdır şeklinde düşünen bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

31: Evet. Memur çocuğu daha başarılı oluyor. Çünkü aile akşam eve geldiğinde çocuğuyla ilgileniyor. Çiftçi ise akşam zaten yorgun oluyor ve gerekli zamanı çocuğa veremiyor.

29: Genellikle memur olarak çalışan ebeveynlerin çocuklarının daha başarılı olduğunu söyleyebiliriz.

12: Kesinlikle ebeveyn meslekleri de öğrencinin dile karşı ilgisini değiştiriyor.

9: Öğretmen çocukları daha başarılı oluyor.

Meslek gruplarının ğrenci başarisında etkili olmadığını söyleyenler daha fazla sayıya sahiptir. Onlara göre bir çiftçinin çocuğu ilgili ve yetenekliyse başarılı olabilir İngilizcede. Aynı şekilde dersi sevmeyen bir ğretmen çocuğu başarısız olabilir. Burada önemli olan nokta öğrencinin tutumudur. Bu şekilde düşünenlerin bir kaçı aşağıda verilmiştir:

28: Meslek grubuna göre değişmez. İşçi bir aileden gelen bir lise ğrencisi memur bir ailenin liseye giden çocuğundan daha çok başarı gösterebilir. Bu durum da meslekten değil diğer değişkenlerin ders başarisında etkin olduğunu gözler önüne serer.

11: Bence hayır. 10 yıl yatılı eğitim veren ğretmen lisesinde çalıştım ve çok farklı yerlerden ve çok farklı meslek gruplarından velilerimizin öğrencilerine eğitim verdim gayet güzel başarılar elde ettiler İngilizce dersinde ve üniversitede.

30: Ebeveynlerin meslek gruplarının İngilizce ders başarılarında çok az etkisi olabileceğini düşünüyorum. Çünkü dil öğrenmenin bireyin kendisinden gelen yetenek ve ilgiye bağlı olduğunu düşünüyorum.

5: Başarıları ailenin mesleğine değil de ebeveynlerin çocuklarıyla ne kadar ilgili olduğuyla alakalıdır.

21: Ebeveynlerin meslekleri de öğrencilerin yabancı dile olan ilgilerini değiştirmiyor.

22: Statünün, dil öğrenmelerini etkileyeceğini pek düşünmüyorum.

4. SONUÇ, TARTIşMA VE ÖNERİLER

Bu araştırmada lise ğrencilerinin İngilizce ders başarıları ğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Lise ğrencilerinin cinsiyet, ailenin gelir ve eğitim durumu, meslek grubu ve yerleşim yerinin İngilizce ders başarisına etkisi incelenmiştir. Öğretmenlere beş soru yöneltilmiş ve verdikleri cevaplar doğrultusunda aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmıştır:

- İngilizce başarısı cinsiyete göre değişmektedir. Öğretmenlerden 19 u kız öğrencilerin İngilizcede daha başarılı olduğunu söylemiştir.
- İngilizce dersindeki başarı öğrencilerin yerleşim yerine göre(köy-merkez) farklılık göstermektedir. 26 kişi merkezde bulunan öğrencilerin daha başarılı olduklarını söylemişlerdir.
- Öğrencilerin İngilizce başarısı gelir durumuna göre değişmektedir. 21 öğretmen gelir düzeyinin başarıda kesinlikle bir etkisi olduğunu belirtmiştir.
- Ebeveynlerin eğitim durumu İngilizce ders başarısını etkilemektedir. 28 kişi eğitim düzeyinin başarıda etkisinin olduğunu söylemiştir.
- Ebeveynlerin meslekleri(çiftçi-memur-öğretmen gibi) öğrencilerin İngilizce ders başarısını etkilememektedir. Anne babanın mesleğinin İngilizce ders başarısında bir etkisi yoktur diyen 19 kişidir.

Öğretmenlere sorulan birinci soru cinsiyetin İngilizce başarısı üzerinde etkisinin olup olmadığıdır. Öğretmenlerden 19'u kız öğrencilerin İngilizcede daha başarılı olduğunu söylemiştir. Yaptığım çalışmada cinsiyete göre İngilizce dersindeki başarıya bakıldığında kızların erkeklerden daha başarılı olduğu ortaya konmuştur. Aydın'ın (2006) yaptığı 'İkinci Dil Olarak İngilizce Öğrenimindeki Başarı Düzeyinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi' araştırmasında ortaya çıkan kızların erkeklerden daha başarılı olması sonucu ile yaptığım araştırmanın sonuçları birbiri ile örtüşmektedir. Kızların dile daha ilgili olması bu başarıyı etkileyen bir etmendir. Kubota'nın (2003) araştırmasındaki örnekleme kız deneklerin erkeklerden daha başarılı olmaları İngilizce öğrenme ve kullanmaya yönelik olarak olumlu tutum sergiledikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Aynı şekilde Bahar, Özen, Gülaçtı'nın (2009) nın yaptıkları araştırma sonucunda ortaya çıkan cinsiyete göre öğrencilerin akademik başarı durumlarının farklı olduğu, kız öğrencilerin akademik başarı ortalamasının erkek öğrencilerin akademik başarı ortalamasından daha yüksek olduğu sonucu araştırmamda ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir. Akın'ın (2016) araştırmasındaki Bosna Hersek örneğinde de yabancı dil öğreniminde cinsiyet faktörünün etkisi incelenmiş ve cinsiyetle başarı arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre kız öğrencilerin dili kullanma ve öğrenme stratejileri erkeklerden fazla çıkmıştır. Bu da benim araştırma sonucum ile paralellik gösteren bir diğer sonuçtur.

Öğretmenlere sorulan ikinci soru yerleşim yerinin köy ya da merkez olmasının İngilizce başarısı üzerindeki etkisinin olup olmadığıdır. 26 kişi merkezde bulunan öğrencilerin daha başarılı olduklarını söylemişlerdir. Araştırma sonucunda merkezdeki öğrencinin köyden taşınmalı olarak gelen öğrenciye göre diğer derslerde de olduğu gibi İngilizcede de daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Yaşanılan yerleşim yerinin köy ve merkez şeklinde değişmesi başarıyı da değiştirmektedir.

Öğretmenlere sorulan üçüncü soru ise ailenin gelir durumunun İngilizce ders başarısı üzerinde etkisinin olup olmadığı ile ilgilidir. 21 öğretmen gelir düzeyinin başarıda kesinlikle bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Bu sonuca bakıldığında görülmektedir ki ailenin gelir durumu İngilizce başarısını etkileyen bir faktördür. Çıkan bu sonuç Butler (2015) tarafından yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar ile paraleldir. Bu araştırmaya göre Çin'de Cram Schools denilen özel okullarda verilen İngilizce dersine katılanların dil öğreniminde olumlu özellikler kazandıkları gözlemlenmiştir. Yani ailenin çocuğuna sağladığı özel maddi imkânlar

doğrultusunda çocuktaki başarı artmıştır. Aynı araştırmada, alınan özel derslerin de başarıyı etkilediği, yani ailenin maddi gücünün başarılı olmaya etki ettiği sonucu da çıkmıştır ki bu da araştırmamdaki gelir durumu ile ilgili bulgumu destekler niteliktedir. Ekonomik durumları iyi ya da yüksek olan aileler çocuklarına daha fazla yatırım yapabilmekte ve onların başarılı olma şanslarını artırabilmektedir (Conger ve Dogan, 2007). Benim araştırmamdan çıkan sonuç da bu doğrultudadır. Gelir düzeyi arttıkça öğrenciye dil öğrenimi ile ilgili daha zengin imkânlar sunulmaktadır. Özel ders, kurs gibi ek öğrenme ortamları sağlanmakta ve bu da dile karşı olan ilgiyi dolayısıyla başarıyı artırmaktadır. Ayrıca öğrencinin dile daha çok maruz kalması sağladığı için başarı da buna paralel olarak artmaktadır. Düşük gelir düzeyindeki ailelerin çocuklarının başarı bakımından yüksek gelir gruplu ailelerin çocuklarından daha alt seviyede olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlere sorulan dördüncü soru ise ailenin eğitim durumunun İngilizce ders başarısının üzerinde etkisinin olup olmadığıdır. 28 kişi etkisinin olduğunu söylemiştir. Yani ailenin eğitim seviyesi ve İngilizce ders başarısının birbirini etkilediği sonucuna varılmıştır. Seviye arttıkça (lise-lisans-yüksek lisans) öğrenci başarısı da artmaktadır. Ayrıca daha bilinçli olma durumu da artmakta ve öğrencinin başarısıyla daha yakından ilgilenilmektedir. Özellikle eğitim seviyesi lisans ve üstü olan ebeveyn İngilizcenin önemini daha çok farkındadır. Ekmekyermezoğlu'na (2010) göre de eğitim kademesi arttıkça anne baba ilgisi ve takibi de artar ve bu da doğrudan dil başarısını olumlu bir şekilde etkiler. İki araştırma sonucu birbirini destekler nitelikte olup ailenin eğitim durumuna dikkat çekmektedir.

Öğretmenlere sorulan beşinci ve son soru ailenin mesleğinin İngilizce başarısının üzerinde etkisinin olup olmadığı ile ilgilidir. Yapılan araştırma sonucunda anne babanın mesleğinin İngilizce ders başarısında bir etkisi yoktur diyen 19 kişidir. Meslek grubu ister memur ister işçi ya da çiftçi olsun ders başarısı ile bunlarla arada bir ilişki bulunamamıştır.

Yaptığım bu araştırmanın sonuçları İngilizce dersindeki başarıyı artırmak için dezavantajlı gruplara yeni yöntemler geliştirme açısından faydalı olabilir. Ayrıca sosyoekonomik düzeyi ve geliri düşük aileler ve öğrenciler okul ve İngilizce ders başarısı konusunda pozitif ayrımcılığa tabi tutularak başarıda artış sağlanabilir. Bu öğrenciler için materyale (kitap, internet, tablet, teknoloji kullanımı) erişim noktasında gerekli destekler sağlama konusunda ilçe milli eğitim müdürlüğünce çalışmalar yapılabilir.

Eğitim düzeyi düşük aileler açık lise, ortaokul ve açık öğretime devam konusunda yönlendirilebilirler. Böylece sahip olunan bilinç de artar ve öğrenci ile daha çok ilgilenen, dile önem veren aileler meydana gelir.

İngilizce dersi olan diğer örgün eğitim kademelerinde de araştırma sonuçları işe yarayabilir. İlkokul ve ortaokul kademesinde araştırma sonuçlarına yönelik çalışmalar yapıldığı takdirde temelden İngilizce bilgisi sağlam olan öğrenciler yetişebilir. Lisede ise bu başarıları katlayabilirler. Ayrıca incelediğim değişkenler sadece İngilizce ders başarısında değil diğer derslerdeki başarı bazında da, özellikle sözel ağırlıklı dersler ve diğer dil dersleri, etkili olmaktadır. Bu çalışmanın sonuçları Türkçe, Almanca ve diğer dil derslerinde de kullanılabilir. Böylece dil öğrenmedeki olumsuzluklar göz önünde bulundurularak başarıyı artırmak için yeni yaklaşımlar kullanılabilir.

Ailenin gelir düzeyi öğrenci başarısı ile ilişkili olduğu için dar gelirli ailelerin çocuklarına karşılıksız burs verilerek çocukların akademik başarılarının artırılmasına katkı sağlanabilir.

Öğrenci başarısını olumsuz etkileyen ailenin eğitim düzeyi, gelir düzeyi, köyde yaşamak gibi faktörlerin saf dışı bırakılması için yurt, pansiyon gibi imkânlardan öğrencilerin ücretsiz yararlanmasına imkân verilebilir.

KAYNAKLAR

- Akar, H. (2010). Challenges for schools in communities with internal migration flows: evidence from Turkey. *International Journal of Educational Development*, 30, 263-276.
- Akın, H. (2016). Cinsiyet faktörünün yabancı dil olarak Türkçe öğrenim stratejisine etkisi (Bosna Hersek örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(2), 1021-1032.
- Akpınar, A. ve Aydın, K. (2009). Çok duyulu (multisensory) yabancı dil öğretimi. *Tünav Bilim Dergisi*, 1, 105-112.
- Aküzel, G. (2006). *İlköğretim 4-8.Sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerinin incelenmesi (Adana örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Aydemir, Ö. (2007). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin İngilizce dersinde kullandıkları öğrenme stratejileri ve başarı başarısızlık yüklemeleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Tekirdağ.
- Aydın, S. (2006). İkinci dil olarak İngilizce öğrenimindeki başarı düzeyinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 273-285.
- Bağçeci, B. (2004). Ortaöğretim kurumlarında İngilizce öğretimine ilişkin öğrenci tutumları (Gaziantep ili örneği). *XIII. Ulusal eğitim bilimleri kurultayı*.
- Bağçeci, B. ve Cinkara, E. (2009). İngilizce hazırlık eğitimi alan ikinci öğretim öğrencilerinin karşılaştıkları problemler. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 7(2), 18-22.
- Bahar, H., Özen, Y. ve Gülaçtı, F. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin cinsiyet ve branşa göre akademik başarı durumları ile öğrenme stillerinin incelenmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 42(1), 69-86.
- Barnard, W. M. (2004). Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Children and Youth Services Review*, 26, 39-62.
- Başkan, Ö. (2006). *Yabancı dil öğretimi ilkeler ve çözümler*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.
- Bradley, R. H., & Corwyn, R. F. (2002). Socioeconomic status and child development. *Annual Review of Psychology*, 53, 371-399.
- Butler, Y. G. (2015). The use of computer games as foreign language learning tasks for digital natives. *System*, 54, 91-102.

- Catterall, J. S., Dumais, S. A., & Hampden-Thompson, G. (2012). *The arts and achievement in at-risk youth: Findings from four longitudinal studies*. Research Report #55. Washington, DC: National Endowment for the Arts.
- Chevalier, A., & Lanot, G. (2002). The relative effect of family characteristics and financial situation on educational achievement. *Education Economics*, 10(2), 165-81.
- Chiu, M. M., & Xihua, Z. (2008). Family and motivation effects on mathematics achievement: Analyses of students in 41 countries. *Learning and Instruction*, 18, 321-336.
- Conger, R. D., & Dogan, S. J. (2007). Socialization class and socialization in family In J. E. Grusec., and P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization* (pp. 433-461). New York: Guilford
- Çakıcı, D. (2007). The attitudes of university students towards english within the scope of common compulsory courses. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 21-35.
- Demirel, Ö. (2004). *Yabancı dil öğretimi dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dustmann, C., Rajah, N. & Soest, A. V. (2003). Class Size, Education, and Wages. *The Economic Journal*, 113(485), 99-120.
- Ekmekyermezoğlu, N. (2010). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin İngilizce dersindeki akademik başarı durumlarına etki eden sosyo-kültürel faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ellis, R. (1997). *SLA research and language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Engin Demir, C. (2009). Factors influencing the academic achievement of the Turkish urban poor. *International Journal of Educational Development*, 29, 17-29.
- Ertan, A. B. (2008). *İngilizce dersi hazırlık sınıfı öğrencilerinin İngilizce dersindeki güdülenmelerinin ve inançlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Gonzales, V. (2001). The role of socioeconomic and sociocultural factors in language-minority children's development an ecological research view. The Collage Board. <http://www.collegeboard.com/about/association/academic/pdf/virginiagonzalez.pdf>, 05.07.2023
- Gömlüksiz, M. N. (2001). The effects of age and motivation factors on second language acquisition. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 217-224.
- Hanushek, E. A., & Luque, J. A. (2003). Efficiency and equity in schools around the world. *Economics of Education Review*, 22, 481-502.
- Karapirirler, E. (2006). *Özel ilköğretim okullarında ikinci yabancı dil öğretimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kubota, R. (2003). New approaches to gender, class, and race in second language writing. *Journal of Second Language Writing*, 12, 31-47.
- Kurnaz, A. D. (2006). *Sakarya Anadolu Lisesi 1.sınıf öğrencilerinin yabancı dil öğretimine ilişkin faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- MEB. (2007). Ortaöğretim kurumları genel liseler 9. sınıf İngilizce dersi öğretim programı. Ankara.

- Nga, N. T. (2008). English-A global language and its implications for students. *VNU Journal of Science, Foreign Languages*, 24, 260-266.
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Sirin, S. R. (2005). Socioeconomic status and academic achievement: A meta-analytic review of research. *Review of Educational Research*, 75(3), 417-453.
- Şengönül, T. (2013). Sosyal sınıfın boyutları olarak gelirin, eğitimin ve mesleğin, ailelerdeki sosyalleştirmeeğitim süreçlerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 38(167), 128-143.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Taylor, J. A. (2005). Poverty and student achievement. *Multicultural Education*, 12, 53-55.
- Zhang, J. (2006). Sociocultural factors in second language acquisition. 3(5), 42-46.